

DEBRECZENI ÚJSÁG

Előfizetési ár helyben és vidéken
Egy hétre 50— korona. Negyedévre 110— korona.
Félévre 220— korona. Egész évre 440— korona.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Kiadás szerkesztő és lapfőigazgató

THAN GYULA

Ererresztőség és kiadóhivatal

Debrecen, Kossuth-utca 3. szám alatt 1. emelet
Debreczeni Első Takarékpénztár épületében.

Egy szám ára 22 korona.

A nemzetgyűlés izgalmas ülése a Rakovszky-ügy miatt.

Prónay a Házon kívül ad elégtételt. A keresztény párt álláspontja győzött. — Haller interpellációja a nagy drágaság miatt

Budapest, aug. 9.

A mai ülést fél 11 órakor nyitotta meg Bottlik József elnök. Bemutatja Tolnavármegye feliratát a nemzeti hadsereget és a kormányzót ért támadások ügyében, valamint Fehérvármegye és Debrecen város feliratát az ingatlan- vagyonszállás ügyében. Bejelenti, hogy Haller István és Budaváry László képviselők sürgős interpellációra kaptak engedélyt. A Ház hozzájárulásával az interpellációkra fél 2 órakor térnek át.

Ezután a nemzetgyűlés harmadszori olvasásában elfogadta a büntetések végrehajtásának kivételes elhalasztásáról szóló törvényjavaslatot.

Somogyi előadó hosszasan ismerteti a mentelmi bizottság jelentését és javaslatát Rakovszky István mentelmi ügyében.

Utána Csukás Endre kisebbségi javaslatot jelentett be.

Csukás beszédében kívánja, hogy a mentelmi bizottság javaslatából a második szakaszt teljesen töröljék, az elsőt pedig teljes egészében hagyják meg. Hivatkozik Prónay ellenforradalmi érdemeire. (Elnök Drózy Győzöt rendreutasítja, mert a vita során több kijelentést tett.)

Ezután Huszár Károly emelkedett szólásra. Nem egy egyén, hanem a Ház szuverenitásának megsejtéséről van szó. Igen fontosnak tartom, hogy minden egyéni szempont kikapcsolásával döntsön a Ház helyes jogérzéke alapján, mert minden ténykedés, amely személyes elbírálást mutat, rontja a Ház tekintélyét. Nem akarunk egyént olyan színpadi megjelenésre kötelezni, mint azt a mentelmi bizottság javaslatának második része tartalmazza. Az országban nincs szabadság, ha a nép bizalmának letéteményesei, a képviselők nem állhatnak szabadon szembe a funkcionáriusokkal és nem élhetnek a kritika jogával. Nem mondhatunk le arról a jogról, hogy a nemzetgyűlésen a nemzet minden tagjának ténykedését kritika tárgyává ne tehesük. Senkinek nincs joga sem a kishatalmúnak, sem a nagyhatalmúnak, hogy a törvényhozás terén az alkotmányosság útjáról letérjenek. A kormányzó oszlopa nem lehet egy különítmény. Ha jog, törvény és igazság képezi az államban a legnagyobb erőt, úgy minden erővel kényszeríteni kell a funkcionáriusokat, hogy az alkotmányt tiszteletben tartják. A kisebbség véleményének enyhítő körülményeiről

beszél ezután. Ebben az esetben nincs enyhítő körülmény, csupán ott, ahol nincs kormány, kormányzó, rendőrség, csendőrség és nemzeti hadsereg. De ha ezek a tényezők működnek, úgy nincs semmiféle helye egyéni akciónak. Prónay hangja és modora a katonatanács hangja. Isten óvja a hadsereget, hogy az ilyen tovább terjedjen. Nekünk olyan hadsereg van szükségünk, amely feltétlenül az alkotmány alapján áll. Egyéni akciók, hatalmaskodásoknak érvényesülni nem szabad. A katonaság ne avatkozzon be soha semmiféle körülmények között sem. A nemzeti hadsereg maradjon meg az ő eljövendő nagy történelmi feladatának utján és igyekezzék azt minél előbb kiépíteni.

Bernolák Nándor népjóléti miniszter a kormány nevében kijelenti, hogy a kormány a mentelmi bizottság azon javaslatát, hogy Prónay a nemzetgyűlés szuverenitását megsértette elfogadja, azonban a mentelmi bizottság második javaslatához nem járulhat hozzá, valamint ahhoz sem, hogy záros határidőn belül tegyen a kormány jelentést. Ezután röviden foglalkozik a javaslatokkal. Természetes, hogy a nemzet szuverenitásának letéteményese a nemzetgyűlés. Ebben az esetben nem közönséges vétségéről van szó, hanem a mentelmi jog súlyos megsértéséről és éppen ezért a kormány elfogadja a mentelmi bizottság javaslatának első részét. Az angol parlamentben kifejlődött azon gyakorlat, hogy a parlament bíraskodik azok felett, akik a parlament védelmi jogát megsértették. Nálunk nem követelhetjük, mert akkor külön parlamenti jogszabályra volna szükség. Bizonyos, hogy feltétlenül óvni kell a parlament szabadságát. Éppen ezért az volna a legnagyobb baj, ha megengednénk, hogy kívülről támadjanak bennünket. Harmóniára van szükségünk a hadseregben, mert szükségünk van rá. Kéri, hogy a Ház az első részt fogadja, a másodikikat pedig vesse el.

Beliška Sándor honvédelmi miniszter röviden válaszolt Bernolák beszédére. Múltkor a miniszterelnök ur is kifejtette, hogy a nemzetgyűlés szuverenitásának megsértését megtorlás fogja követni. A miniszterelnök urnak ez a kijelentése vele egyetértőleg történt. Óvja a nemzetgyűlést, hogy ebből kifolyólag bármilyen következtetést vonjon le. A nemzeti hadsereg fogyl-

me nemcsak nálunk, hanem az egész külföldön ismeretes. Ezt az esetet nem lehet az egész nemzeti hadseregére általánosítani. A záros határidőre vonatkozó indítványra kijelenti, hogy a kormány álláspontján áll és a mentelmi bizottság javaslatának első részét elfogadja.

Huszár Károly személyes kérdésben szólalva fel, kijelenti, hogy még a látszatát is kerülni akarta annak, hogy a Prónay-estét a nemzeti hadseregére általánosítsa. Beszédének indító oka éppen az ellenkezője volt. A nemzeti hadsereg szemünk fénye, ezzel állunk, vagy bukunk.

Ugron Gábor: Aki megsérti a Ház mentelmi jogát, annak bünhődni kell. Pártom nevében kijelentem, hogy csatlakozunk Huszár Károly határozati javaslatához.

Ezután Hornyanszky Zoltán szólalt fel. Nemcsak a nemzetgyűlés, hanem a nemzeti hadsereg szuverenitása nevében is eitéli Prónay eljárását. Huszár Károly határozati javaslatát elfogadja.

Elnök ezután bejelenti, hogy a nemzetgyűlés nem fogadja el a mentelmi bizottság indítványát. Névszerinti szavazást rendelt el. Huszár Károly és a kisebbség indítványa felett Ezután 5 perc szünetet rendelt el.

Szünet után a névszerinti szavazás során olyan zaj van, hogy a jegyzők a távollévők névsorában hibákat követtek el. Jelenti, hogy a keresztény párt követeli a névszerinti szavazás megismétlését. Bejelenti, hogy a tévedés miatt az újbóli szavazást rendeli el. (Az óriási zajban nem lehet az elnök szavát érteni, ezért az elnök az ülést felfüggesztette.)

Egynegyed kétfőkor nyitotta meg az ülést az elnök és bejelenti, hogy a távollévők névszavazásának összehelyezésében tényleg hiba történt. Bejelenti, hogy 30 képviselő az új szavazást holnapra kérte.

Rakovszky István a házszabályok 229. §-a értelmében a szavazásnak holnapra való eltolását kéri, arra hivatkozva, hogy az elnök enunciacióját a zajban képviselők nem tudták megérteni s így nem tudják, hogy mire szavaznak. Felszólítja a Házat, hogy óvakodjék az ilyen esetektől, mert ez a Perczel féle esetnek a megismétlődése. (Óriási zaj tör ki a Házban. Elnök folyton cserget, de nem tud rendet csinálni.) Elnök kijelenti, hogy házszabálysértés nem történt és így új szavazást rendelt el. (Nagy zaj) Elnök az ülést felfüggesztette, azon indoklással, hogy nem tudja elmondani enunciacióját.

Erre ismét kitör a vihar. A keresztény párt részéről a házszabályhoz kívánnak szólni.

Az óriási zajból kihallatszik Pallaviczini hangja: „a Perczel féle eset.”

Elnök: Pallaviczini képviselő urat rendreutasítom!

Ugron Gábor: A házszabályokhoz kívánnok szólni!

Elnök: Nem adok több szót! (Óriási zaj.) Elnök az ülést felfüggeszti.

Az ülésnek újból való megnyitása után Bottlik elnök elmondja a szavazást, amire a pártion kívüliek az ellenzék, a disszidensek és a keresztény párt tagjainak nagy része elhagyja az üléstermet, úgy, hogy a szavazásnál csak a kiszáradapártiak és néhány kereszténypárti képviselő volt jelen.

A szavazás eredménye a következő: Távol volt 119 képviselő, jelen volt 88. A jelenvoltak közül 78 a mentelmi bizottság kisebbségi javaslatát mellett, tíz pedig Huszár Károly javaslatát mellett szavazott, tehát a Csukás-féle javaslatot nagy többséggel elfogadták. Elnök ezután napirendi indítványt tesz, amely szerint a Ház holnapi ülésének napirendjére a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése, az indítványkönyv felolvasása, a mentelmi bizottság jelentése és az ingatlan- vagyonszállásról szóló javaslat tárgyalása van kitűzve. A Ház a napirendi javaslatot elfogadja.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Haller István a drágaság ügyében interpellál. A drágaság napról napra növekszik, amelynek több oka van. Főoka a valuta romlása. Interpellációjában kéri a kormánytól, hogy dolgozzon-e ki egy tervet a drágaság leküzdésére? Felvette a programjába a közellátatlanság ellátásának kérdését, annak rendezését és szervezését és szervezési és terveinek a nemzetgyűléssel való közlését?

Bethlen István gróf miniszterelnök nyomban válaszolt az interpellációra. Igen köszönöm Haller képviselőtársamnak felszólalását, mert végre a mostani zavaros ülések után mai felszólalásában a közügyekkel foglalkozott. Bár részletes választ nem adhat még, de néhány szóval válaszolni kíván. A drágaság okát három tényező okolja: a visszaélésekkel, amelyeket a kártyák és szövetkezetek követtek el, valamint a spekulációban s harmadszor a valuta romlásában. Osztom képviselőtársamnak nézetét, folytatta a miniszterelnök. Elérkezett annak az ideje, hogy megakadályozzunk az országban minden luxust. Minden tőke, amely a fölösleges termelésre, a munka megindítására igyekszik az a szegények erszényéből veszi ki a pénzt. A valutára vonatkozólag abban a meggyőződésben állunk, hogy a jelenlegi va-

luta romlás cspán incidens, amely incidens nem a pénzügyminiszter ur nagy koncepciójú terveinek eredménye. Kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a valutaromlás tovább tart, úgy, hogy a kormány mindent meg fog tenni arra vonatkozólag, hogy ennek következményeit, a drágulást megakadályozza és azon igyekszik, hogy az élet standardot mindenki biztosíthassa magának. A kormány részéről ki jelentem, hogy a pénzügyminiszter, földművelésügyi miniszter és köz-élelmiszerügyi miniszter a kérdéssel foglalkoznak és mindenképpen azon igyekeznek, hogy Halter képviselő urnak intenciója szerint járjanak el.

A Ház a miniszterelnök válaszát tudomásul vette.

Ezután nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter kijelenti, hogy a gazdaközönség mindig megtette kötelességét és mindig a legnagyobb áldozatkészséget tanúsította az ellátatlanok ellátása ügyében. Azonban semmiképpen sem járulhat hozzá az újabb rekvirálásokhoz és maximálásokhoz.

Budaváry László interpellációjában kéri a kormányt, hogy a vidéki köztisztviselők is szabadon választhassák meg, hogy szeptember 1-től természetben, vagy pénzben kívánják-e az állami ellátást.

Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter megnyugtató kijelentése után, Budaváry és a Ház a választ tudomásul vették. Utas vége 3 órakor volt.

A m. kir. földművelésügyi miniszter rendelete

A gabonaneműek és őrlemények csempészésének ellenőrzése.

A földművelésügyi miniszter Debrecen város polgármesteréhez és Hajdúvármegye alispánjához a következő rendelete küldötte:

Mint hogy napról-napra több oldalról érkeznek hozzám jelentések arról, hogy a gabonaforgalom szabaddá tétele folytán lelketlen üzerek a gabonaneműeket és őrleményeket vagontételekben összevásárolják az ország belterületén és azokat részint szállítási igazolvánnyal, részint annélkül a határközelében fekvő egyes helyekre azon célból gyűjtik össze, hogy azt kedvező alkalommal az ország területéről kicsempézzék, illetve azt nyereséggel kifizető időben értékesíthessék, szigorúan kötelességévé teszem fenti hatóságoknak, hogy a gabonaneműeknek és őrleményeknek az ország határszéle felé irányuló szállítását a legerélyesebben és legintenzívebben ellenőrzik, a mennyiben bárkit tetten érnek, hogy szállítási igazolvány nélkül szállít a határsáv területén gabonaneműeket vagy tetten érnek azon, hogy ezeket az országból külföldre szándékozik kicsempézni, ellene lehető legszigorúbban járjanak el és a bírtmányt azonnal vegyék őrizetbe és eljárásuk eredményét az illetékes rendőri büntető bíróságokkal és hivatalommal is táviratilag közölik.

Budapest, 1921. évi aug. 3-án.

Nagyatádi Szabó István sk.

Gaál Gaszton házelnökségé előtérben.

Huszár Károly alelnök lesz.

A nemzetgyűlés vége felé a kisgazdapárt több tagja megbeszélte a mai nap eseményeit. Az a vélemény alakult ki, hogy az elnökség kérdését a mai pártértekezleten tisztázni kell. Értesülésünk szerint Bottlik alelnök a mai nemzetgyűlés eseményei után nem vállalja az elnöki tisztséget. Amennyiben Bottlik a Házelnöki tisztséget nem vállalná és ezen szándékát bejelentené, úgy Gaál Gaszton lesz a párt jelöltje. Amint értesülésünk Gaál Gaszton nem szándékozik kitérni a jelölés elől.

A Házelnöki méltóság betöltéséről a határozat szerdán, vagy csütörtökön történik meg. Ugy a

pártok, mint a kormány körében az utolsó pillanatban megegyezés jött létre Gaál Gaszton személyére vonatkozólag. Gaál Gaszton tegnap hosszasan tárgyalta nagyatádi szabóval és bár eleinte Bottlikra való tekintettel, szabadkozott, végül mégis hajlandónak jelentette ki magát arra, hogy az elnöki állást vállalja. Nemcsak a keresztyény párt, de a kisgazdapárt is Bottlik József érdemeinek teljes méltánylásával Gaál Gaszton mellett foglalt állást, úgy hogy egyhangú megválasztása biztosítva van Bottlik József lemondásáról és helyébe Huszár Károlyt választják meg.

A Csokonai színház tagjai

Az új színtársulat.

Kardoss Géza színigazgató teljesen bevégezte a Csokonai-színház új személyzetének szerződését és a teljes névsort a városi tanács elé terjeszti.

A névsorból örömmel látjuk, hogy Kardoss Géza áldozatkészsége és művészi érzéke a szerződéseknél értékesen érvényesült. A múlt évi társulat jelesebb erői mellett olyan új tagokat hozott, akiknek művészi készségét az ország első színpadairól elismerte és méltányolta a közönség. Az új társulat erősen felette fog állani a múlt szezon személyzetének és működése elé joggal fűzhetjük a legszébb reményeket.

A társulat névsora a következő:

A vezetőség:

Kardoss Géza igazgató, rendező.
Petrik József igazgatóhelyettes, főrendező.

Sajti Imre titkár.

Altmann Imre gazdasági titkár.
Müller Mátyás vezénylő karnagy.
Bihari Zoltán korrepetitor karmester.

Halász Sándor főgyelöl.

Poprádi Árpád főszög.

Makó Valéria sugó

Virágháti Lajos könyvtáros.

Pintér Dezső pénztáros.

Művészszemélyzet. A nők:

1. Árkossyné Szabó Irma drámai és vígjáték, anyaszínésznő, hősnő.

2. Bodán Margit koloratur énekesnő.

3. Csapó Mária naiva.

4. Egyed Lenke opera komika.

5. Cs. Gyulai Gizi énekesnő.

6. Halassy Mariska hősnő.

7. Halassyné Serfőzi Etel vígjátéki anya és komika.

8. Helvey Erzsébet subrett-énekesnő.

9. Kálmán Mancsi táncos-subrett.

10. J. Lukács Julia drámai anya színésznő.

11. Novák Margit társalgási színésznő.

12. Pálffy Irma szende és hősnő.

13. Száry Margit táncos naiva.

14. M. Utassy Gizi táncosnő, táncmesternő.

15. Utassy Ida szende és naiva.

Művészszemélyzet. A férfiak:

1. Árkossy Vilmos drámai, vígjáték, operett, buffó.

2. Csolnakossy Gyula apa és buffó.

3. Halász Sándor epizód komikus.

4. Heltay Andor jellemszínész, komikus.

5. Járay Sándor operett bonvivánt.

6. Kardoss Géza színész.

7. László Gyula apa és jellemszínész.

8. Mátray Jenő jellem és táncos színész.

9. a. Molnár Dezső drámai és vígjátéki bonvivánt, lyrai szerelmes.

10. R. Nádosy István táncoskomikus.

11. Pintér Dezső társalgási színész.

12. Rubinyi Tibor drámai hős és szerelmes színész.

13. Szalma Sándor baritonista, operett bonvivánt.

14. Szigeti Jenő operett-tenor buffó, komikus.

15. Torma Zsiga tenorista.

16. Virágháti Lajos jellemszínész.

17. V. Zágón István társalgási és jellemszínész.

Karszemélyzet:

1. Almássy Zsazsa, 2. Dankó Böske, 3. Dinnyés Erzsébet, 4. Földess Erzsébet, 5. Jánossy Teréz, 6. Kerékgyártó Olga, 7. Korrai Gyö-zöné, 8. Kulinyi Karola, 9. Mészáros Zsuzsanna, 10. Nagy Böske, 11. Rónai Kató, 12. Utassy Nóra.

1. Bethlendy Sándor, 2. Fodor Andor, 3. Gálffy Endre, 4. Juhász Sándor, 5. Kellemen Lajos, 6. Kolozsvári Albert, 7. Kovács Lajos, 8. Morvai Géza, 9. Novák István, 10. Perényi József, 11. Szover Dániel, 12. Tamássy Andor, 13. Tóth János.

A korona: 1.52 és fél.

Zürichi zárás: Berlin 735, Holland 18375, Newyork 589, London 2175, Páris 4670, Milanó 26, Prága 755, Budapest 152 és fél, Zágráb 350, Bukarest 762 és fél, Varsó 030, Bécs 060, osztrák lebélyezett 056.

Valuta piac.

Napoleon 1240—60, angol font 1425—440, dollár 382 fél, 392 fél, francia frank 3075—175, márka 480—90, lira 1700—20, osztrák korona 36—37, rubel 57—58, lef 495—505, szokol 490—500 korona dinár 910—30, lengyel márka 17—18.

Hét, hét, hét! Minden darab hét!

A régi jó világban a debreceni országos vásáron hallottuk ezt a nótát óbogatni, hogy hét, hét, hét, minden darab hét!

A hetes számba lett szerelmes egy földbirtokos, aki a sámsoni dombok körül lévő hét holdas tanyáját akarta a hetes számnak megfelelően bérbeadni. Hogy a földbirtokos micsoda hasznót tűznek mostanában, arra jellemző a következő eset:

Egy debreceni földbirtokos meghirdette, hogy 7 holdnyi területű birtokát kiadná bérbe. A tulajdonos abból a szempontból indult ki, hogy legalább is még három évig tart a hét bőséges esztendő, ezért szinte nevéseges feltételeket közölt a kiválskódokkal. A bérlet iránt egy debreceni detektív is érdeklődött s feljegyezte magának, hogy mit volt szive kéri a földbirtokosnak a hét holdas tanyáért. A feltételeket egy hosszú papírlapról olvasta fel az illető.

A bérlő terménnyel fizet és pedig:

Hét mázsa rozstot, hét mázsa árpát, hét mázsa zabot, hét mázsa burgonyát, hét mázsa csöves tengerit, három mázsa búzát, füzeti a föld adóját és fizet 330 görögdiányt, 20 sárgadiányt, ad továbbá 25 csirkét, 10 kacsát, 6 libát, felneveli a tulajdonos disznóját, a felsorolt terményeket házhöz szállítja, letesz 7000 korona óvadékot és végül kitartoztatja a tanyaépületet. A 3 év leteltével a tanyán található csutka és takarmány a tulajdonos birtokába megy át.

Ha a sok hetes számmal megjelölt természetbeni szolgáltatmányt pénzben átszámítjuk, kiderül, hogy egy igen csinos felszerelt birtokot lehet azért vásárolni. A szegény bérlő, hogy a feltételeknek eleget tessen, kénytelen volna még egy 20 holdas birtokot bérelni s így talán betudná hozni azt a termést, a mit a hét hold bérletéért fizetni kellene.

Felhívás a pékekhez

Földművelésügyi miniszter ur rendelete értelmében azok a pékműhelyek, amelyek hatósági lisztből készített kenyér előállítására vállalkoznak, szabad forgalomban levő lisztből készített sütemények, kenyér és effélék előállításával és forgalombahozatalával semmi formában nem foglalkozhatnak. Felhívjuk azokat a sütőket, akik a hatósági kenyérnek ilyen feltételek mellett való előállítására vállalkoznak, hogy a Közélelmezési ügyosztály Lisztosztályánál (Piac-u. 9.) e hó 11-ikén délig személyesen vagy írásban jelentkezzenek. Jelentkezésük alkalmával közelebbi feltételeiket is előadhadják.

Debrecen, 1921. augusztus 9.

Közélelmezési ügyosztály.

Gyógyszerészeti és kereskedelmi **Dobozok**
minden változatban készenlének
DÁVIDHÁZY KÁLMÁN
kényvkötészet és dobozgyártó
r.-t.-nál, Debrecen, Fővesszert-utca 9.

Egy urileány tragikus halála.

Lovassy Judit meghalt.

Mély gyász és sulyos csapás érte tegnap a debreceni államrendőrség főparancsnokát, Lovassy Józsefet. Judit nevű 18 éves viruló szép leánya pár napi szenvedés után tragikus körülmények között tegnap délután meghalt.

Az elhunyt urileány népszerű és kedvelt tagja volt Debrecen urie hölgy ársaságainak. Szépsege, lebilincselő bájos egyénisége egyaránt kedvelté tették a legjobb körökben, amelyekben Lovassy főparancsnok és családja megfordult.

Lovassy Judit néhány nap előtt hirtelen megbetegedett. Az orvosok vakbélgyuladást konstataáltak s azt ajánlották, hogy a beteget azonnal meg kell operálni. A műtétet végrehajtották s úgy látszott, hogy sikerült és azonban tegnap váratlan komplikációk következtek be. A nagy beteg urileányt óriási láz lepte meg. Az orvosok mindent elkövettek, hogy megmentsék az életnek, de sajnos, a könnyorvoslás (halál) tegnap délután 5 órakor elragadta őt az élek sorából.

A tragikus haláleset városszerűen nagy részvétet keltett.

Csökkent a város vámbevétele

Sok a csempész a sorompóknál.

Érdekes jelentés érkezett a városi tanácshoz. Rác Lajos a statisztikai hivatal vezetője küldötte a jelentését, amelyben rámutat arra, hogy megvizsgálta a város vámházai körüli helyzetet és igen sok tenni valót tapasztalt. A sorompók körül ugyanis az ellenőrzés nehézségekre ütköztek, mert a városnak e részét beépítették. Telepek keletkeztek az idők folyamán a vámházak körül s így igen könnyen csuszhatnak át olyan emberek, akik egyébként kénytelenek volnának a sorompónál a vám megfizetése miatt jelentkezni.

A csempészes ugyancsak virul ezeken a helyeken. A falusiak már kikapasztalták a helyzetet és lehetőleg kerülnek a vámfizetést. Ebből kifolyólag Debrecen városa igen érzékeny károkat szenved a vámbevételek csökkenése miatt.

Amidőn ezen körülményekre a statisztikai hivatal vezetője felhívja a tanácsot, egyben ajánlja, hogy a város tegyen intézkedéseket a vámszedés ellenőrzésére. Alkalmos mód erre, hogy az államrendőrség a városban megforduló falusi szekeresek és árusítókat állanlóan razzálja meg és kérje tőlük a vámbárcát.

A városi tanács a jelentést kiadta Vásáry István lr. tanácsnoknak, hogy tegyen részletes előterjesztést arra nézve, hogy a csempészt milyen módon lehetne meggátolni, egyben arra nézve is tegyen javaslatot, hogy a vámenőrzés fokozottabb értékben eszközölhető legyen.

Izgalmas napok Nyugatmagyarországon.

Sopron, aug. 9. A lakosság körében Nyugatmagyarországot átadásának hírére óráról-órára növekszik az izgalom. Ma délelőtt valóságilag megostromolták a bankokat, hogy kivehessék betétjüket, mert attól félnek, hogy a befizetett pénzeket rossz osztrák pénzben fogják meg-

kapni. Ugyancsak ez a helyzet az árucikkekre vonatkozólag is. A kereskedők portékájukat meg nem szállott területre viszik. Az aggodalom azokat is elfogja, akik örömmel látnák az osztrák megszállást. A hangulat kivétel nélkül a megszállás ellen van.

Ujdonságok.

A kir. tábla elnöke szabadságon. Olchváry Zoltán kir. ítélőtáblai elnök rövidebb ideig tartó szabadságra Debrecenből Budapestre utazott. Távolléte alatt Kulin Imre kir. ítélőtáblai tanácselnök helyettesíti.

A katonatiszti lawn-tennis-kör versenyének új terminusa. A katonatiszti lawn-tennis-kör idei házi versenyének időpontját a versenyintéző bizottság megváltoztatta, mivel éppen összeesett volna a szeptember elejére kiírt budapesti nemzetközi lawn-tennis versenyekkel, amelyen egy-két debreceni játékosunk is részt fog venni, megnevezni pedig valószínűleg többen is felutaznak játékosaink közül. A döntő mérkőzések új időpontja augusztus 27. és 28-ra lett kitűzve. Az előmérkőzések kezdete csak a nevezési zárlat után lesz pontosan megállapítva, de minden valószínűség szerint aug. 24-én lesz. A megváltozott nevezési zárlat időpontja aug. 17. és 19. órára lett kitűzve.

Kinevezés. A debreceni kir. ítélőtábla elnöke Fischer Rudolf tartalékos főhadnagy jogszigorló, debreceni lakost a debreceni kir. törvényszékhez joggyakornokká kinevezte.

Gyapjatermelő gazdák, kik legalább egy mázsa göndör merinói gyapjával rendelkeznek és azt fekete, kék vagy barna színű posztóvá akarják feldolgoztatni, forduljanak irásban, bővebb felvilágosításért Kjr. Háziipari Felügyelőség Debrecen, Püspöki-palota.

Debrecen-Hajdumegyei diák szövetség. A máv. gépjavitó műhely iránt érdeklődő tagjaink f. hó 10-én háromnegyed 10 órakor a gör. kath. templom előtt gyülekezzenek. Vezetőség.

Gyanus halál. A debreceni közgyógyintézetben tegnap eszméletlen állapotban bezállították Som János 18 éves legényt, aki a Gerébli telepen levő lakásán hirtelen rosszul lett. Som Jánost a közgyógyintézetben bezállítása után rövidesen meghalt. A rendőrség elrendelte a holttest felboncolását, hogy a gyanus halál okát megállapítsa.

Örvezetéből oláh főhadnagy. A debreceni 3. honvéd gyalogezrednél szolgált a háboruban egy Domján János nevű fiatalember s örvezető lett belőle. Domján, aki megszállott területen lakik beállt az oláh hadseregbe, ahol egyszerre főhadnagy lett belőle. Most Érmihályfalván teljesít szolgálatot, ahol a határnál a magyaroknak okoz kellemetlenségeket. Domján viselt dolgairól a határrendőrség tett jelentést Debrecenbe.

Szigoru rendelet a gabonacsempészek ellen. Miskolcra jelentő tudósítónk: A földművelésiügyi miniszter szigorú rendelettel utasította az összes GOK ki- és bevonásokat, a gabonacsempészek megakadályozására. A rendelet értelmében a csempészek letartóztatandók, árujukat pedig el kell kobozni.

Gyilkos és Ungyilkos apa. B. Gajdics György vasvári lakos a világháborúban mindkét szemére megvakult. A felesége emiatt magára akarta hagyni másfél éves kis fiával együtt s ki akart menni Amerikába. A férj azonban megfogadta tőle a beleegyező nyilatkozatot. Az asszony erre elhagyta urát. A magára maradt világtalan ember gyilkos kézzel először a kis ártatlan Miklós fiát akasztotta fel, azután saját magát is felakasztotta. Mindketten meghaltak.

Gyászír. Csak néhány napja közöltük, hogy lichtenauai Liebhardt Márton a m. kir. dohánytermelési kísérleti állomás vezetője hirtelen elhunyt s most újabb csapás érte gyászoló özvegyét. Leánykaja Ilonka hosszabb betegség után tegnap, az alig egy héttel ezelőtt eltemetett édes apját követte a halálba. Temetése 10-én, szerdán délután 5 órakor lesz a Szent-Anna-utcai temető kápolnájából. A még csak 12 éves kis leányka halála pótolhatatlan veszteséget jelent édes anyján és két kis testvérén kívül a nagyszámu és előkelő rokonságnak.

Város rablógyilkosság Párisban. Párisból jelentő tudósítónk: A kedélyeket még mindig izgalomban tartja a páris-marseilli gyorsvonat banditáinak ügye és máris újabb szenzációk gáztettől irnak a párisi lapok. Mult szerdán a St. Lazare pályaudvaron Marlyle-Roy-ból érkező vonat egyik fülkájában egy hatvan év körüli férfi holttestére bukkantak, akinek nyakszirtje alatt szurásból származó halálos seb tátongott. A holttest ruháinak átkutatása közben megállapították, hogy rablógyilkosság történt. Az áldozat Maurice Janin loveciennes-i kereskedő, aki felesége vallomása szerint nagyobb pénzeszeget akart egy párisi bankban elhelyezni. A rablóknak mindaddig nem sikerült nyomukra akadni.

Gyermekek a vonat kerekalatt. A Budapest-lajosmizsei vonat elűtötte Cseh Sándor 9 éves fiút, aki libabőrés közben elaludt a vasúti síneken. A gyermeket kórházba szállították.

Hipnotizőr mint nyomozó. Miskolcra jelentik: Egy miskolci hipnotizőrnek a napokban hipnotikus szeánszai révén sikerült egy ékszerlovajlás tettesét felderíteni. Az első szeánsznál a médium megállapította, hogy a lopást a házi alkalmazottak egyike követte el, a másik szeánsznál már a tettes nevét is megmondotta, sőt előre megjósolta, hogy a tolvaj az ékszert vissza fogja csempészni, ami egy hétre rá meg is történt. A hipnotizőr most azon fáradozik, hogy a nemrég történt törvényszéki lopás tettesét kinyomozza.

Felvétel a ref. tanítóképzőintézetbe. Az igazgatóság előjegyzéseket az intézet I. osztályába augusztus 20-ig fogad el. Az I. osztály nem lesz párhuzamos. Tandíjat a protestáns tanulók nem fizetnek. Szegény tanulók könny- és pénzsegélyben részesülnek. Másvallásúak tandíja 400 korona. Debrecen. 1921 aug. 8-án. Az igazgatóság.

Lengyel Zoltán összeveszt a Tiszta-pőr védőivel.

Pénzest rendreutasították

Budapest, aug. 9.

A mai főtárgyaláson folytatták dr. Lengyel tanu kihallgatását. Mielőtt tanuvallomását folytatná egy nyilatkozatot tesz. Tegnap vallomása során ugyanis azt mondta, Vágó mekérte, hogy szerezzen neki más ügyvédet, miután a védőjével nincs megelégedve. Ez a hadosztály bírósági tárgyalás alkalmával a védőbeszéd előtt történt. Heltay ügyével kapcsolatban tanu már tegnap elmondotta, hogy mi módon sikerült Heltaynak Bécsbe menni. Mikor ezek után Heltay szüleit letartóztatták. Ugyanazon nap Heltay a Margitkörúti fogház folyosóján közölte velem, hogy János Andort megszöktették. János Andor üzeni nekem, hogy hozzam tudomására az ügyésznek a következőket. János Andort éjszaka a cellájából Jány főügyész elé vezették. Jelen voltak Friedrich, Polónyi, dr. Baksay, akik 50 ezer koronát ígértek neki, ha vallomását visszavonja. Miután erre nem volt hajlandó, dr. Baksay átadott nek uti-költségre 1000 koronát, hogy utazzon el. Ezt a dolgot természetesen nem hittem el Heltaynak, mindannak dacára a hallottakat bejelenttem Sztupkának.

Ezután elmondja, hogy a védők csak azon vannak, hogy védenek, kimagyarázzák és úgy tüntetik fel a dolgot, mintha Sztupka őrnagy és Ulain gyilkolták volna meg Tiszát.

Elnök ezért rendreutasítja, de tanu feláll és indulatosan folytatja, a védők felé intézve szavait. Az egész Magyarország közvéleménye várja, hogy mi az igazság ebben az ügyben. Egyes embereket, akik teljesen ártatlanok, belevontak az ügybe, azért, hogy Friedrichet is bele lehessen rántani.

Fényes: Ugy van! Ugy van!
Elnök: Fényest rendreutasítja és csendet kér.

Tanu: Kérem a védőt, hogy mivel indokolja azt, hogy Sztupkát rissz színben tüntetik fel, aki derék becsületes hazafi? Ezzel szemben Ulainnak, Lengyelnek, Töröknek és a többi védőnek elhallgatnak mindent.

Szünet után Lengyel alávaló vádnam minősíti azt a gyanúsítást, mintha hamis vallomásra rávevte volna ő embereket. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy a többi vádlótól, Vágótól, Gärtnerrel és Lengyel Lászlóval közvetlenül nem tud semmit, ami bűnösségüket bizonyítaná.

Ezután a védők intéznek kérdéseket tanuhoz, később Fényes és Vágó is. A védők ellenzése ellenére a bíróság tanu megeskötését elrendelte. Tárgyalást holnap folytatják.

Éhes orosz tömegek lengyel földön.

Kowno, aug. 9. Az éhező orosz népvándorlásnak első hulláma elérkezett a lengyel határhoz és Vilna környékén kóborog. A keleti határmenti lakosság jó szívvel fogadja az oroszokat és segíti őket abban, hogy átjehsenek lengyel földre.

Felhívjuk mindazokat, akik a Kiskereskedők Árubeszerezési R.-T. Debrecen ellen bármilyen címen, különösen pedig az italmérők tervezett társaságával kapcsolatosan, követelést támasztani kívánnak, hogy igényüket a társaság irodájában (Piac utca 60. szám) három nap alatt bejelenteni sziveskedjenek.

Egy amerikai milliárdos leányának öngyilkossága. Miss Sara Cowen most a legsűrűbben szereplő név az amerikai újságokban; hosszú cikkek jelennek meg a híres baltimorei vasútkirály leányának házasságáról, züléséről és tragikus végéről. Miss Sara Cowen, a ki egyike volt a legragyogóbb társadalmi jelenségeknek, két évvel ezelőtt két milliárdot örökölt atyjától és rengeteg kérése közül apjának egyik üzleti barátját választotta ki, egy már öregedő, elékelő urat, aki mindent megtejt, hogy sokkal fiatalabb felesége jól érezze magát mellette. A fiatal asszony azonban alkoholista lett, minden nap teljesen lerészegedett és mert szenvedélye miatt folyton rettenetes jelenetek voltak a férjével, egy napon eltűnt hazulról. New Yorkba ment, a hol hamarosan tökéletesen elzülött. A férje válpert indított ellene, a válást az asszony hibájából kimondták. Miss Sara Cowen felvette ismét leánykori nevét és pénzét, a mihez időnként nagy vagyonából hozzájutott, férfiakra költötte. Végül mint gyógyíthatatlan és javíthatatlan alkoholista, a legzüllöttebb nők társaságában egy külvárosi hotelba került, a hol aztán egy forró júliusi éjszakán, a mikor éppen egy azznap szerzett új barátja, egy soffőr, volt nála, morfiummal megmérgezte magát. Az amerikai lapok szerint sok millió dollár maradt utána és a rengeteg vagyon most jótékony intézményeknek jut az öreg Cowen végrendelete értelmében.

A magyar ruhát nem túrják a csehek. Pozsonyból jelentik: A galántai főszojgábirót elmozdították állásából, mert népgyűlésen megtúrt egy magyar ruhás embert, akiről különben kiderült, hogy világeletemben mindig magyar ruhában járt.

Szepesy Ferenc tánciskolájában az új tanfolyam pénteken, azaz 12-én veszi kezdetét. Iratkozni lehet egész nap: Simonfy utca 1. c. II. emelet.

A lakosság szaporodása közel annyira, mint békében. A „Statistikai Havi Közlemények” most megjelent füzeté az 1921. évi január-március hónapjainak összefoglaló népmozgalmi adatait tartalmazza. A házasságkötések száma a jelzett évnegyedben 23.689 volt, vagyis 3693-mal kevesebb, mint a múlt év első negyedében. Aránylag a legtöbb házasság a Dunántúl kötetett (ezer lélekre 14.5), még pedig Somogyban (18.3) és Tolnában (17.2). A vegyesházasságok száma 4034 volt. A keresztény-zsidó házasságok száma 201. Vagyis a normális évekhez viszonyítva még mindig jóval több ez a házasság. Az elveszületések száma 55.739, ami az előző év ugyanezen időszakához viszonyítva 4588 főnyi csökkenést mutat. A halálozások szám 37.674 volt, vagyis ezer lélekre 19.2. E szám a múlt év első negyedéhez viszonyítva közel 8000 főnyi csökkenést mutat, az előző évben ugyanis a február hóban elterjedt influenzajárvány sok áldozatot szedett. A halálozás városainkban volt a legnagyobb. A természetes szaporodás 18.065 lélek volt; az ezer lélekre eső arányszám 9.2, mely már megközelíti a háború előtti évek természetes szaporodásának arányát. A múlt év első negyedében csak 7.7 volt a szaporodási arány, az előző év utolsó negyedében pedig csak 6.2. Legmagasabb a szaporodási aránya a Tisza jobb és bal partján.

Messenger Boy vállalat telefon száma 679. Angol királynő szálloda. Éjjeli szolgálat este 10 óráig.

Befőttkötő kenderzsineg, a legjobb minőségű hólyagpapír, legolcsóbban, nagyban és kicsinyben kapható Csáthy könyvkereskedésében, Piac utca 8.

Vízvezetékek, fürdőszoba berendezéseket, javításokat jutányosan, szakszerűen készít: Máthé János, Csapó-utca 21. Telefon: 321.

Lehetőleg két utcai szoba konyha, kamarából álló butor nélküli lakást keresek
Koczogh Gyógyszerész
Mégváltó gyógyszerár, Piac-u. 18.

Színház.

Kassa visszakapta magyar színházát. A felvidéki magyar színház ügye fordulóponthoz jutott, a prágai kormány Faragó Ödön kassai színházgátonak mégis megadta a játszási engedélyt. Mint a miskolci Magyar Jövőírja, Faragó egy kassai lap munkatársa előtt társulatóról és a színház megnyitásáról következőleg nyilatkozott:

— Szerencsére a társulatom együtt van. Csapán azok mentek el, akik szerződésüket felbontották s más színházhoz, főképpen Budapestre mentek. A színházot teljesen átszervezett társulattal szeptember 8-án kezdem meg kassán.

A szegedi színház — Palágyi Lajosé. A szegedi színház bérletének régóta húzógy ügye végre megoldódott. A közoktatásiügyi miniszter ugyanis engedélyezte Palágyi színházgátonak koncessziójának kiadását. Palágyi azonban — mint Szegedről jelentik — azt kívánja, hogy azokat az előnyöket, amelyeket az állam másoknak ígért, ő is megkaphassa s hogy igazgatása alatt a színház mint Szegedi Nemzeti Színház működtesse.

Ma új műsor a Vigszínházmozgóban. Bemutatóra kerül a Regina Coeli dráma 6 felvonásban. Főszerepet játssza: Gustáv Adolf Semmler. Az előadást csak felnőttek látogathatják. Kacagató lesz a Zigottó a varietében, burleszk kép. Előadások 7 és 9 órakor. — Tánckirányó a címe annak a regényes filmjudozágnak, amely a Fanny Elsslernek, a legnagyobb tánclüvésznőnek élettörténetét tárgyalja. A káprázatosan fényes és látványos filmalkotást pénteken, szombaton és vasárnap kerül műsorra a Vigszínházmozgóban. Előjegyzéseket a pénztár elfogad.

Legszébb kalapok, divatos formákban és színekben. Frank Edénél a megyeháza mellett

141 a Debreceni Újság telefon száma

Eladó a Hatvan-utcai kertben Góhér-utca 3 sz. a ház
900 négyszögöl területű szőlő és gyümölcsös, 2 szobás, konyhás lakás, augusztus 1-én elfoglalható.
Felvilágosítást nyújt dr. Nagy István ügyvéd, Szent-Anna s.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Apró hirdetések egyszeri beiktatása 10 szög 15 K minden további szó 1 K 50 f. — Vasárnap és ünnepi számok részére feladott apró hirdetés díja 10 szög 20 K, mind n további szó 2 K

Bárho
hirdetett olcsó áraknál is olcsóbban szeresheti be
cipő
szükségletét méretután ha lemege
FABIÁN TESTVÉREK
cipő- és csizma készítő műhelyben
Rákóczi-utca 71. sz.
Már most felhívjuk a gazdálkodó közönség figyelmét öszi és téli csizma szükségletét illető beszámolóhoz, melyben bizalommal hozzuk, hol olesón és jót vásárolhat. Kész cipő és csizma kapható

Ajánlat

Utásontr
csomagolásra alkalmas. a jelenlegi viszonyokhoz képest olcsón kapható kilószámra a kiadóhivatalban. Kossuth utca 3 szám. első emelet.

4 drb.
vasalatlan új 8 sukkes szekér egy új drenheim 3. sz. pénzszekrény. marha láncok. 1 kifara 8 öles göréakéfa eladó Miklós utca 51.

Mindentéle
kötelek készítését olcsón és pontosan elvállalja Bogdán Sándor kötélevátró Teleki utca 88. sz. Úgyanott kész munka kapható. 5071

Elcsorélném
Csapó-utcán levő 4 szobás, modern lakásom 2 vagy 3 szobás, előszobás lakással, ahol serti tartás is megvan emelkedve. Lehet kertben is. Cima kiadóban. 544c

Liszt és korna
tegy nélkül, napi árban kapható Glück Péterfia 76. 5434

Rézálle
kapható: Glück Péterfia u. 76. Úgyanott egy szobasopró 12 K 5435

Fiatal
bejáró főzőnő, megbízható, ajánlkozik, esetleg tanvára megv: Homok utca 130. 5438

Mindena-
főzőnő és egy szárazdada azonnal felvétetik Márkus Hatvan utca 22. 5441

Teknolcniat
raiz szerint szabni tanítók: Jereñcskyné. — Miklós utca 43. Varróleány munkakönyvvel felvétetik Női ruhák készítését olvállalom. 5444

Elcsorélném
utcai egy szoba, konyha, szejos, villanyvilágításos lakásomat hasonlóval lehet udvari is. Pacsirta 44. sz.

Kéklő.
sára kristály cukor, üres ládák, zsákok és hordók legolcsóbban Sárközy Sándor fűszerkereskedőnél. Kompetencia fát veszek. 5441

Egy
szobás, konyhás lakásomat átadom, ki szoba berendezésemet megveszi. Cima kiadóban. 5446

Kereslet

Aranyat-észűdt.
brilliansat, záloccsodulakat vesz. Meghívásra házhoz is elmev Steiner Mihály. Hatvan-utca 2. sz. udvarban. I. em.

Három
jó csizmadia szeréget felveszek Molnár Ferenc Kunmadaras. 5422

Csésűst
keresek könnvű 4-es csépmre azonnalra Garai utca 24. sz. 5418

Kézleány
tekartitónó a városi közkörházba felvétetik. 5436

Perfekt
gyorsírással keresetlek. Németül tudók előnyben. Jellemközhetni: Piac utca 51 II. emelet. részvénytársaság. 5432

Fűszer
és csememe üzletbe felszólaló kisasszony felvétetik. Szepesi, Batyhávy 15. 5430

Nyuvdítás
szolca, munkabíró és nyves, állandó alkalmazást talál: Timár u. 11. Tóth. 5428

Bejáróleány
vagy asszony délelőtti könnvű munkára azonnal felvétetik. Sziv u. 16. sz. 5427

Egy
jó munkás cinész szeréd azonnalra felvétetik: Árpád tér 7. Révész. 5426

Elveszett
hétőm este dr. Holló Artur felhívása. Belevési Sándor névre szóló recept. Kértelek a megtalálób. jutalom ellenében. Garai 24. sz. alá elhozni. 5424

Cinész
szeréd állandó reaktári munkára felvétetik — Meszera utca 12. Szerencsi Ferenc 5443

Egy
jó munkás fodrászes szeréd felvétetik Csapó-utca 98. 5444

Ézletes
házi kony. úri család-ért olcsón kaphat: Rákóczv utca 6. 5429

Éhasznált
hivatali nyomatványokat, lehetőleg egész ivben és nagyobb mennyiségben megvételre keresek. Mintát és ajánlatot „Éhasznált” jellegre a kiadóhivatalba kérek. o o

Szabósenéd
nagy munkás, esetleg ügyes kézi munkás azonnal felvétetik — Sztarna, Vendég utca 65. 5440

Szontatóc
dada gyermekkel szüzösen felvétetik. Veleendőkező műteremben Csapó utca 1. alatt. 5445

Szolld
állami tisztviselőnő buforozott szobát keres. Ajánlatot kiadóba kérek „Keres” jellegre. 5442

Eladás
Loszállított áruk mellett hálószo-bák ebédők, divánok, hencserek, fehér szobák, konyhaberendezések, olcsó festett bútorok eladó József kir. herceg utca 41. 5447

Eladó
Eroskert és Ghilánvi utca 19 szmu nagy telek, amely kertészette avánaknak bármilyen alkalmas, szőlő és gyümölcsös. — tél. nyári lakás, köépület csaróvel fedve, 2 nagy badlós szoba, előszoba, konyha, kamara, veranda, 3 lóra istálló, külön baromfi és sertésöl, elváltvnyus kut és sütökemence. Sziv-utca 18. 5418

Eladó
egy kis sparheld, mahazoni asztalka, karszékkel, szines abrosz, gyümölcs szerviz dobozó készlet stb. — Vörösmányi 24. 5436

Vízszűrőnő
van eladó Bethlen u. 30. sz. alatt. 5437

Husvágó tőke
öt kilós mérleg eladó. Óvoda u. 6. Homokkert 5438

Akácfa
60 szál eladó: Lorántfi utca 7. szám. 5431

Eladó
modern ház olcsón, esetleg két szobás lakás, aki új háló compertmet átveszi lakó nincs. — gazdálkodás nagyban megemelve. Cima kiadóhivatalban 5425

készíthet el mindenki 1 darab
Luxion kockából kitűnő cipőkrém
mely minden háztartásban
:: egy hónapra elegendő. ::
Kapható mindenütt!